

Załącznik do Uchwały Nr II/9/2024
Rady Gminy Krasnosielc
z dnia 20 maja 2024 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
W GMINIE KRASNOSIELC
NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	9
Położenie	9
Demografia.....	10
Polityka mieszkaniowa.....	12
Opieka zdrowotna	12
Oświata.....	13
Kultura i sport.....	13
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	14
Bezpieczeństwo publiczne	15
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	18
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej	20
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	22
Ubóstwo	23
Bezrobocie.....	25
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	27
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa	30
Uzależnienia	35
Przemoc domowa	39
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych	44
Dorośli mieszkańcy gminy	44
Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.....	47
Dzieci i młodzież szkolna.....	48
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	57

CZEŚĆ ANALITYCZNA.....	59
Analiza SWOT	59
CZEŚĆ PROGRAMOWA	63
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	63
Cele i kierunki działań.....	64
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	78
Źródła finansowania	81
SPIS TABEL	82
SPIS WYKRESÓW	83

Wstęp

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. Zawierają się tu zarówno pojedyncze osoby jak i podmioty instytucjonalne czy organizacje pozarządowe. Jedną z grup interesariuszy tj. osób, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowią adresaci działań strategicznych, czyli wszyscy mieszkańcy gminy Krasnosielc, ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Tabela 1. Matryca interesariuszy.

	Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Interesariusze mający wpływ na opracowanie i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ Wójt Gminy, ✓ Rada Gminy, ✓ Urząd Gminy, ✓ pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej,	✓ Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych, ✓ współpraca w opracowaniu diagnozy,

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, ✓ podmioty ekonomii społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikacji problemów społecznych itd., ✓ współdział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych i kierunków działań i ich realizacja, ✓ współdział w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii, ✓ zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
---	--

<p>Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; ✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej 	<p>Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prawo głosu w sprawie działań strategicznych, z których mają korzystać,
--	--	--

	<p>i instytucjonalnej pieczy zastępczej, osoby doznające przemocy domowej i osoby stosujące przemoc domową, osoby uzależnione i współuzależnione itd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych, ✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego, ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
<p>Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wszyscy mieszkańcy gminy; ✓ podmioty gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych; ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ✓ identyfikacja z celami strategicznymi, ✓ przekazywanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania

-
- problemów społecznych na terenie gminy,
 - ✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
-

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krasnosielc na lata 2024-2030 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Program Dostępność Plus 2018-2025;
- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,

- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krasnosielc uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+;
- ✓ Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza do 2030 roku;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim na lata 2019 -2026;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Krasnosielc na lata 2015 – 2025;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Krasnosielc;
- ✓ Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Krasnosielc;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Krasnosielc.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krasnosielc na lata 2024-2030 jest rozpoznanie głównych problemów społecznych występujących na terenie gminy oraz określenie sposobów ich rozwiązania bądź ograniczenia ich wpływu na życie mieszkańców.

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

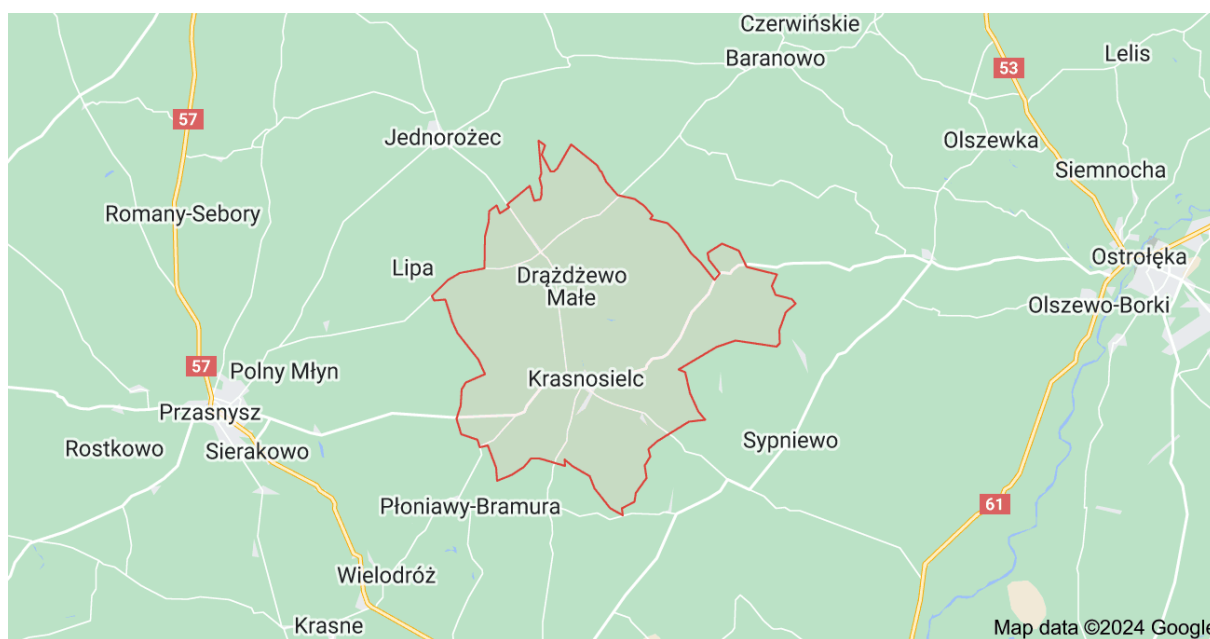
Położenie

Gmina Krasnosielc jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa mazowieckiego w powiecie makowskim. Jej centralnym ośrodkiem jest miejscowość Krasnosielc. Gmina Krasnosielc zajmuje powierzchnię 166,96 km², co stanowi 15,68% powierzchni powiatu.

Na terenie Gminy wyodrębniono 31 sołectw o zróżnicowanym obszarze i zaludnieniu: Amelin, Bagienice Szlacheckie, Bagienice Folwark, Biernaty, Budy Prywatne, Chłopia Łąka, Drażdżewo, Drażdżewo Małe, Drażdżewo – Kujawy, Elźbiecin, Grabowo, Grądy, Karolewo, Krasnosielc, Krasnosielc Leśny, Łazy, Niesułowo-Wieś, Nowy Krasnosielc, Nowy Sielc, Papierny Borek, Perzanki – Borek, Pienice, Przytuły, Raki, Ruzieck, Wola Włociańska, Wola-Józefowo, Wólka Drażdżewska, Wólka Rakowska, Wymysły, Zwierzyniec.

Gmina Krasnosielc jest dość korzystnie położona pod względem komunikacyjnym. Dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi i z układem komunikacyjnym wyższej kategorii zapewnia droga wojewódzka nr 544, a także sieć dróg powiatowych i gminnych. Gmina dysponuje atrakcyjnymi terenami pod rozwój działalności gospodarczej o powierzchni ok. 6 ha z możliwością podziału na działki dowolnej wielkości zgodnie z potrzebami inwestora. Jest to nieruchomość niezabudowana, uzbrojona, w planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczona pod szeroko rozumianą aktywność gospodarczą.

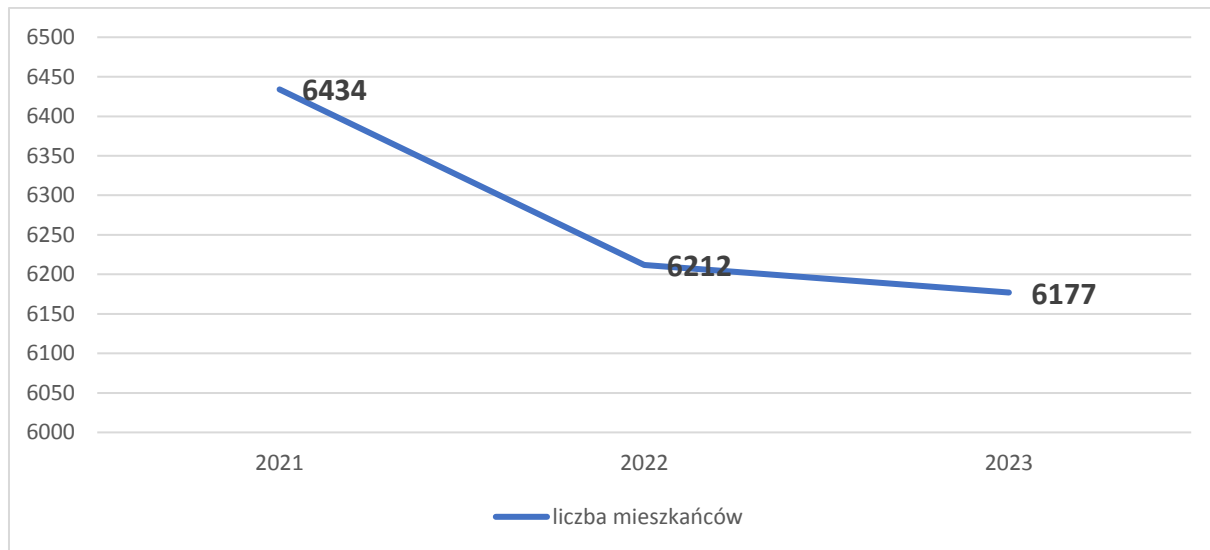
Rysunek 1. Położenie Gminy Krasnosielc.

Demografia

Według danych Urzędu Stanu Cywilnego liczba mieszkańców Gminy Krasnosielc na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 6 177 osób, w tym 3 127 kobiet i 3 050 mężczyzn. Liczba mieszkańców gminy w ostatnim roku zmalała.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2021-2023.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Krasnosielc.

Największą liczbę mieszkańców w gminie stanowią osoby będące w wieku produkcyjnym. Najmniej liczną grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2023 rok.

	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2023	1229	3779	1169

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Krasnosielc.

Gmina Krasnosielc ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -20. W 2023 roku na terenie gminy **urodziło się 59 dzieci, a zmarło 79 osób.**

Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Krasnosielc- lata 2021-2023.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2021	67	106	-39
2022	63	92	-29
2023	59	79	-20

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego Gminy Krasnosielc.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilali osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatek i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych⁴.

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy na lata 2014-2050*, Warszawa 2014.

Polityka mieszkaniowa

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W 2023 r. zasób mieszkaniowy gminy Krasnosielec obejmował 2006 mieszkań, w tym 27 mieszkań stanowiły mieszkania komunalne. W analizowanym okresie nie było rodzin oczekujących na mieszkania komunalne ani na mieszkania socjalne.

Tabela 4. Mieszkaniowy zasób gminy.

	Liczba mieszkań ogółem	Mieszkania komunalne	Mieszkania socjalne
2021	1989	27	0
2022	1989	27	0
2023	2006	27	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu.

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W latach 2020-2023 opiekę zdrowotną w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy realizowały: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia "MEDICUS" filia w Drążdzewie oraz s.c. Przychodnia Lekarska "EMED" Ewa T. Jastrzębska, Wacław T. Jastrzębski w Krasnosielcu. Poza tym, na terenie gminy funkcjonowały 2 apteki.

Obecnie trwa budowa nowego ośrodka zdrowia w Krasnosielcu. Koszt inwestycji to 3 505 166,25 zł, z czego 2 295 000 zł to środki pochodzące z Rządowego Funduszu Polski Ład. W nowym budynku, znajdzie się kilka gabinetów lekarskich, sala do rehabilitacji, nowa apteka oraz punkt stacjonowania karetki pogotowia.

Mieszkańcy gminy mają zatem dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

Oświata

Na terenie Gminy Krasnosielc funkcjonują 4 szkoły podstawowe w tym Szkoła Podstawowa w Krasnosielcu, Rakach, Amelinie i Drążdżewie z oddziałami przedszkolnymi i jedno przedszkole w Krasnosielcu. Sieć szkół została ustalona Uchwałą Nr XXV/137/17 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 24 marca 2017 roku.

Baza placówek oświatowych jest na bieżąco modernizowana, co umożliwia młodym mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości kształcenia. Wszystkie szkoły realizują programy wychowawczo-profilaktyczne, obejmujące treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Gmina Krasnosielc zapewnia dzieciom i młodzieży równy dostęp do edukacji. Zapewniona jest także opieka nad dziećmi w postaci przedszkoli. Na terenie gminy Krasnosielc brakuje jednak żłobków czy też klubów dziecięcych, co po części pozwoliłoby rozwiązać obawy rodziców związane z pogodzeniem obowiązków wychowawczych z życiem zawodowym.

Kultura i sport

Zadania z zakresu kultury i sportu głównie realizowane są przez działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Krasnosielcu i Publicznej Biblioteki Samorządowej wraz z filiami w Drążdżewie, Amelinie i Rakach.

W ramach działalności statutowej, której celem jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspakajającej potrzeby kulturalne mieszkańców, upowszechnienie i promocja kultury, w tym lokalnej i komunikacji społecznej, Gminny Ośrodek Kultury w Krasnosielcu wychodzi do społeczności lokalnej z różnymi propozycjami wydarzeń

kulturalnych. W 2023 roku był organizatorem i współorganizatorem wielu działań, imprez, wydarzeń stałych, cyklicznych i okolicznościowych na terenie Gminy Krasnosielec. W ciągu roku prowadzone są zajęcia stałe w godzinach popołudniowych zarówno dla dzieci jak i dorosłych m.in.: warsztaty malarskie; warsztaty tworzenia makramy; wyjazdy na basen; cross-fit; zajęcia indywidualne instrumentalne: gra na gitarze, keyboardzie, ukulele; warsztaty mały konstruktor i lego technik; wypożyczalnia gier planszowych.

W 2023 roku wszystkie biblioteki kontynuowały działania w zakresie: gromadzenia, opracowywania, selekcji, przechowywania i udostępniania zbiorów. Głównym celem działalności bibliotek jest promocja czytelnictwa jako atrakcyjnej formy spędzania wolnego czasu, zaspokajania zróżnicowanych potrzeb czytelniczych ogółu społeczeństwa, upowszechnianie wiedzy i kultury. Jednostki podejmowały również działania skierowane do dzieci i osób dorosłych mające na celu promocje czytelnictwa i bibliotek oraz rozbudzanie zapału do czytania.

Realizacją zadań sportu powszechnego głównie zajmuje się Gminny Uczniowski Klub Sportowy GUKS. Członkowie Klubu uczestniczą w rozgrywkach piłki nożnej i piłki siatkowej.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Na terenie Gminy Krasnosielec działa 8 Kół Gospodyń Wiejskich i 12 Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej. W każdym roku uchwalany jest program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Współpraca pomiędzy Gminą, a organizacjami pozarządowymi ma charakter finansowy i pozafinansowy. Finansowa współpraca obejmuje zlecenie realizacji zadań publicznych w formie wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji. Zadaniem priorytetowym współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi w 2023 roku były zadania z zakresu:

- 1) Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i zdrowego trybu życia wśród społeczeństwa Gminy Krasnosielc, poprzez:
 - a) stałe zajęcia sportowo-rekreacyjne w ramach działalności klubów sportowych,
 - b) imprezy sportowe o zasięgu lokalnym,
 - c) upowszechnianie zasad zdrowego żywienia wśród dzieci i młodzieży,
- 2) Kultury, historii i ochrony dziedzictwa narodowego, poprzez:
 - a) wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć popularyzujących tradycje, historię i dziedzictwo kulturowe Gminy Krasnosielc oraz jej mieszkańców,
 - b) wydawanie materiałów promujących Gminę Krasnosielc, publikacji historycznych, przyrodniczych, naukowych oraz innych materiałów okolicznościowych związanych z Gminą Krasnosielc,
 - c) upowszechnianie kultury w różnych dziedzinach i formach artystycznych, wspieranie artystycznej twórczości amatorskiej.
- 3) Edukacji, oświaty i wychowania, poprzez:
 - a) wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień uczniów,
 - b) wspieranie działań w zakresie edukacji ekologicznej,
 - c) wspieranie projektów animujących przestrzeń publiczną, rozwijanie wolontariatu.

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną jako podmioty działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych. Konieczne jest stałe wzmacnianie kanałów wymiany informacji pomiędzy administracją a organizacjami, a także wspieranie warunków dla działalności i funkcjonowania nowych organizacji.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawnobyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie gminy Krasnosielc za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim oraz podlegający pod nią Posterunek Policji w Krasnosielcu.

Dane zawarte w tabeli 5 wskazują, że w latach 2021-2023 największą liczbę popełnionych przestępstw na terenie gminy Krasnosielc odnotowano w 2021 roku, najmniejszą zaś w 2023 roku. Na podstawie tych danych należy stwierdzić, że w analizowanym okresie zmalał poziom przestępczości na terenie gminy.

Tabela 5. Przestępczość na terenie gminy w latach 2021-2023.

	2021	2022	2023
Kradzież z włamaniem	4	3	3
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	2	1	1
Pobicie	0	1	0
Uszkodzenie mienia	3	3	1
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	0	1	0
Kradzież mienia	1	0	1
Inne	1	1	1

Źródło: Posterunek Policji w Krasnosielcu.

W latach 2021- 2023 na terenie gminy Krasnosielec Policja podjęła łącznie 732 interwencje związane z nadużywaniem alkoholu (w 2021 roku- 235 interwencji; w 2022 roku- 251 interwencji; w 2023 roku- 245 interwencji). W analizowanym okresie nałożono w sumie 42 mandaty oraz udzielono 25 pouczeń wobec sprawców wykroczeń popełnionych przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tabela 6 przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

Tabela 6. Przepięstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.

	2021	2022	2023
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	0	0	0
Zakłócanie porządku publicznego	5	4	2
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	0	0	0
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	8	10	10
Przepięstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	0
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	10	10	7
Osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	0	0	0
Liczba podejrzanych o popełnienie przestępstw w związku z alkoholem oraz narkotykami	20	19	17

Źródło: Posterunek Policji w Krasnosielcu.

Za bezpieczeństwo na terenie gminy Krasnosielc odpowiada również Państwowa Straż Pożarna w Makowie Mazowieckim. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej nakłada na gminę obowiązki w zakresie utrzymania Ochotniczych Straży Pożarnych. Głównym zadaniem gminy w tym zakresie jest zapewnienie gotowości bojowej OSP. Gmina ma również obowiązek bezpłatnego umundurowania członków OSP, ubezpieczenia w instytucji ubezpieczeniowej członków OSP i młodzieżowej drużyny pożarniczej oraz ponoszenia kosztów okresowych badań lekarskich. Na terenie gminy Krasnosielc funkcjonuje 12 jednostek ochotniczych straży pożarnych: OSP Amelin, OSP Chłopia Łąka, OSP Drążdzewo, OSP Grabowo, OSP Grądy, OSP Krasnosielc, OSP Niesułowo, OSP Pienice, OSP Przytuły, OSP Raki, OSP Wola Włociańska, OSP Wólka Drążdzewska.

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Krasnosielc zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomanii,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu objął pomocą 222 rodziny z terenu gminy. **Dane zawarte w tabeli 7 wskazują, że w 2023 roku wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.** Rodziny te korzystały z szeroko rozumianej pomocy społecznej tj. m.in.: przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, celowych i okresowych, udzielanie schronienia, przyznawanie posiłku i niezbędnego ubrania, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, dożywianie dzieci, świadczenie pieniężne na zakup żywności umieszczanie i opłacanie pobytu osób w domu pomocy społecznej.

Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023.

	2021 r.	2022 r.	2023r.
Liczba rodzin ogółem	245	211	222
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	7	21	10

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Pracownicy socjalni poprzez świadczenie pracy socjalnej wzmacniają zdolności swoich podopiecznych, motywują do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz aktywizują zawodowo i społecznie. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- ✓ zasiłek stały,
- ✓ zasiłek okresowy,
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✓ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- ✓ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- ✓ praca socjalna,
- ✓ bilet kredytowany,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✓ składki na ubezpieczenia społeczne,
- ✓ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ sprawienie pogrzebu,
- ✓ poradnictwo specjalistyczne,
- ✓ interwencja kryzysowa,
- ✓ schronienie,
- ✓ posiłek,
- ✓ niezbędne ubranie,
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✓ mieszkanie treningowe lub wspomagane,
- ✓ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,
- ✓ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania głównie w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, ustawę o świadczeniach rodzinnych, ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o systemie oświaty, ustawy o Karcie Dużej Rodziny, ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz realizuje zadania wynikające z innych ustaw.

Dane zawarte w tabeli 8 wskazują, że w latach 2021-2023 obserwuje się tendencję spadkową w przypadku udzielonych świadczeń pieniężnych oraz w postaci porad. W 2023 r. w stosunku do 2022 r. wzrosła liczba osób, którym udzielono wsparcia w postaci świadczeń niepieniężnych.

Tabela 8. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS.

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Świadczenia niepieniężne (liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie)	219	181	190
Świadczenia pieniężne (liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie)	171	139	138
Świadczenia porady dla osób	200	99	97

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu.

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy Krasnosielc są niezmiennie od kilku lat ubóstwo oraz bezrobocie.

Tabela 9. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba osób⁵.

	2021 r.	2022 r.	2023r.
Niepelnosprawność	53	54	54
Bezrobocie	90	81	96
Ubóstwo	90	76	98
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	56	42	25
Długotrwała lub ciężka choroba	66	45	53
Alkoholizm	7	21	10
Inne	34	25	30

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu.

⁵ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Z tabeli 10 wynika, że największą grupę odbiorców pomocy społecznej na terenie gminy Krasnosielc stanowią osoby pracujące.

Tabela 10. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową.

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Pracuje	47	42	44
Pracuje dorywczo	24	21	27
Nie pracuje	31	31	29
Studiuje	2	2	0
Na rencie	1	1	0
Na emeryturze	14	14	16
Na zasiłku dla bezrobotnych	7	7	9
Bezrobotny, bez prawa do zasiłku	41	41	41
Inne- gospodarstwo rolne	17	17	23

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu.

Ubóstwo

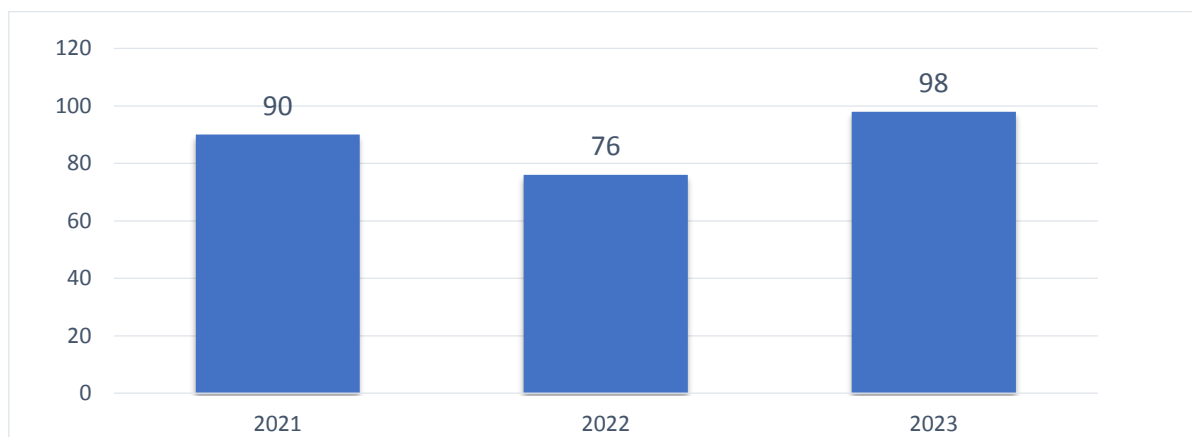
Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych. Analizując problem ubóstwa nie możemy

pominąć dynamicznie zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Sytuacja epidemiologiczna, w jakiej znalazła się Polska od marca 2020 roku z powodu pandemii COVID-19 i związane z nią ograniczenia w istotny sposób wpłynęły na rynek pracy, wysokość wynagrodzeń, ceny i inne zjawiska, takie jak m.in. izolacja społeczna czy przemoc domowa, w sposób bezpośredni i pośredni związane z występowaniem ubóstwa. Prawdopodobnie utrzymująca się niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia zasięgu ubóstwa w skali całego kraju.

Dane OPS w Krasnosielcu wskazują, że w 2023 roku wzrosła liczba osób w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa. Ubóstwo jest jedną z najczęściej występujących przyczyn trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc społeczną.

Wykres 2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielec z powodu ubóstwa w latach 2021-2023.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. W Gminie Krasnosielc realizowany jest Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023”.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu zajmuje się również dystrybucją żywności pozyskanej z Banku Żywności. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi wszelką dokumentację związaną z pozyskaniem, kwalifikowaniem uczestników oraz wydawaniem żywności. Pracownicy OPS-u odbierają transporty żywności z Ciechanowa, którą dalej dzielą wśród najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy. Z tytułu przynależności do Stowarzyszenia Gmina wnosi składkę członkowską.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

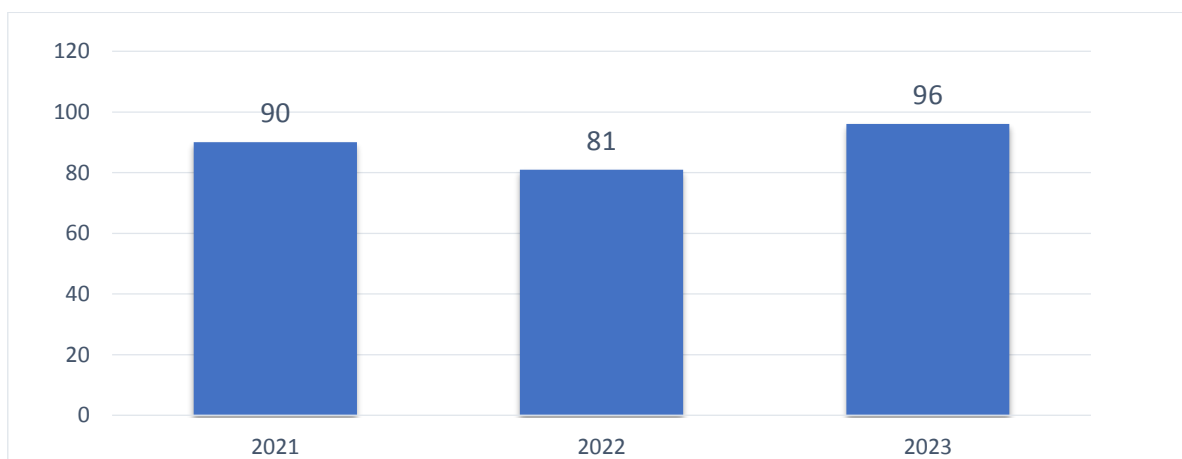
Bezrobocie rejestrowane w gminie Krasnosielc wyniosło:

- w 2023 roku- 10% (10% wśród kobiet i 10% wśród mężczyzn);
- w 2022 roku- 10% (10% wśród kobiet i 10% wśród mężczyzn);
- w 2021 roku- 11% (11% wśród kobiet i 11% wśród mężczyzn).

Powyższe dane wskazują, że w 2022 roku nastąpił nieznaczny spadek bezrobocia rejestrowanego terenie gminy Krasnosielc, a w 2023 roku utrzymał się na takim samym poziomie.

Dane OPS w Krasnosielcu wskazują, że w latach 2021- 2023 liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia wykazuje tendencję dynamiczną- w 2022 roku liczba ta zmalała, a w 2023 roku wzrosła.

Wykres 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielc z powodu bezrobocia w latach 2021-2023.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki⁶.

⁶ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie* [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.

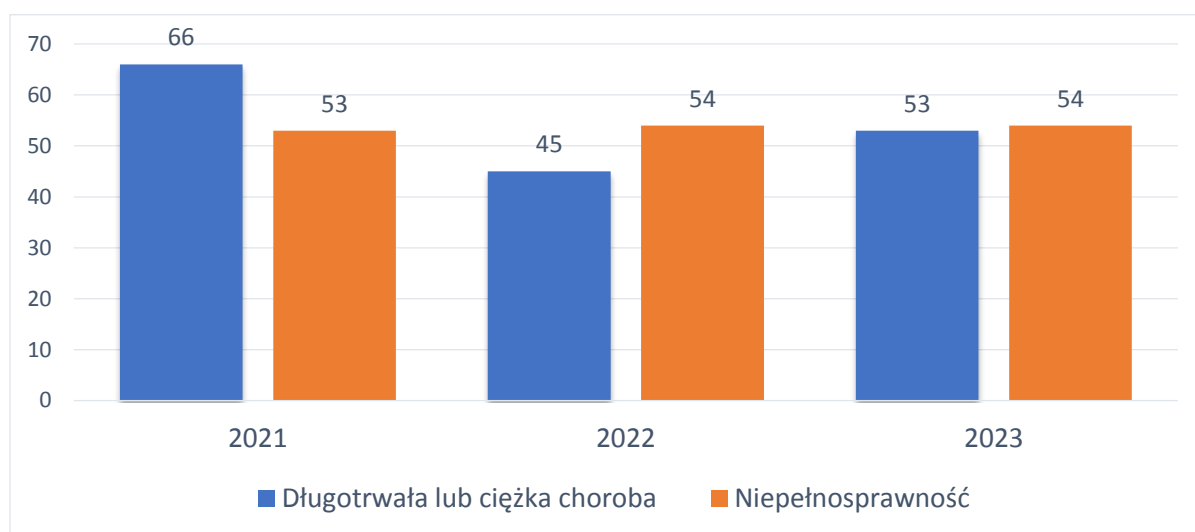
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby ma tendencję dynamiczną- w 2022 roku w stosunku do 2021 liczba ta zmalała, a następnie w 2023 roku wzrosła. Natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności utrzymuje się w analizowanym okresie na względnie stałym poziomie.

Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2021-2023.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno- pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta).

W 2022 roku Gmina Krasnosielc przystąpiła do Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” którego celem jest wprowadzenie usług asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz dorosłych osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub w stopniu umiarkowanym albo traktowane na równi do nich.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy

sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Klub Seniora w Krasnosielcu utworzono w roku 2017 w ramach Programu Senior+. Klub Senior + w Krasnosielcu jako ośrodek wsparcia działa w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu. Realizacja zadania "Zapewnienie funkcjonowania Klubu Senior+" w ramach Programu wieloletniego "Senior+" na lata 2021-2025 ma na celu utrzymanie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym oraz zapewnienie wsparcia w integracji osobom starszym nie aktywnych zawodowo. Zadanie polega na rozwijaniu zainteresowań oraz aktywnego spędzania wolnego czasu przez osoby z grupy wiekowej 60+ rekrutowane wśród mieszkańców Gminy Krasnosielc. Zadanie ma na celu zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów nieaktywnych zawodowo w życiu społecznym oraz integracji ze społecznością lokalną. Wyremontowany lokal oraz zakupiony sprzęt pozwalają na efektywne wykorzystanie czasu seniorom. Klub jest miejscem codziennych spotkań, uroczystości okolicznościowych oraz warsztatów i zajęć tematycznych. Szeroka i różnorodna oferta działań skierowanych do uczestników klubu oparta jest w szczególności na profilaktyce zdrowotnej, aktywności ruchowej i aktywizacji intelektualnej, co umożliwia nawiązywanie nowych kontaktów, integrację, umacniania więzi społecznych, nie tylko za pomocą bezpośredniego kontaktu, ale także przy użyciu portali społecznościowych i komunikatorów

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomagany. Na terenie Gminy Krasnosielc nie funkcjonują mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane.

Osobie wymagającej całodobowej opieki, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy

społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu (określonego rozporządzeniem Ministra), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. W 2023 r. gmina Krasnosielec ponosiła odpłatność za pobyt 7 mieszkańców w domach pomocy społecznej.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

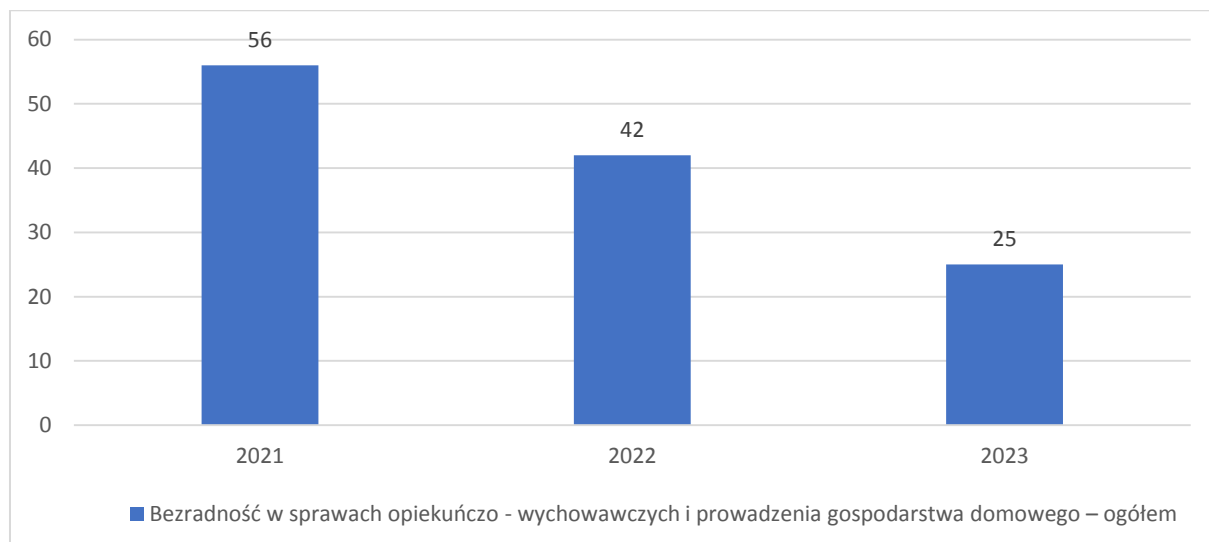
Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współlistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz

przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Dane OPS w Krasnosielcu wskazują, że w latach 2021-2023 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej.

Wykres 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielec z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2021-2023.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Krasnosielc przyjęto do realizacji Uchwałą nr XXIX/169/2021 Rady Gminy Krasnosielc z dnia 29 grudnia 2021 roku w sprawie uchwalenia „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2022- 2024”. Główny cel Programu to wzmocnienie roli i funkcji rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dzieci. Celami szczegółowymi Programu są:

- ✓ zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących,
- ✓ zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi,
- ✓ poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Osiągnięcie zamierzonych celów jest możliwe poprzez współpracę realizatorów programu wspierania rodziny. Zgodnie z założeniami programu zadania takich instytucji jak Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy Krasnosielc, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz inne instytucje działające na rzecz rodzin prowadzą do osiągnięcia jak najlepszych efektów i zrealizowania zamierzonych celów.

W roku 2022 w ramach realizacji celów szczegółowych zawartych w w/w programie głównie prowadzono następujące działania przez poszczególne instytucje:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu – wsparcie finansowe dla rodzin w postaci zasiłków, pomoc w postaci dożywiania, praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny, monitoring rodzin przeżywających trudności, zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego.
- Placówki oświatowe – działania profilaktyczne (przedstawienia, spektakle, pogadanki itp.), organizowanie czasu wolnego dla dzieci, monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wsparcie pedagoga szkolnego oraz psychologiczne.
- Urząd Gminy Krasnosielc – zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy (pomoc psychologiczna,

pomoc prawna), zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi, zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej).

- Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji (podjęcie terapii leczenia uzależnień, powoływanie grup diagnostyczno- pomocowych).
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – zapewnienie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, organizowanie i informowanie pomocy (min. terapie rodzinne, wsparcie psychologiczne, konsultacje).

W 2023 roku współfinansowano koszty pobytu dzieci w pieczy zastępczej jako zadanie własne - obowiązkowe z ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Krasnosielcu zatrudniony jest jeden asystent rodziny na 0,5 etatu.

W 2022 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Krasnosielcu opracowano szczegółowe procedury współpracy pracownika socjalnego i asystenta rodziny w pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wprowadzono system identyfikowania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi i diagnozowania sytuacji tych rodzin oraz przyjęcia do realizacji zasad współpracy i wymiany informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krasnosielcu a podmiotami działającymi na rzecz udzielania wsparcia rodzinom.

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomagania dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych.

Karta Dużej Rodziny jest wydawana dla rodziny, które posiadają lub wychowywały w przeszłości co najmniej troje dzieci. W związku z posiadaniem takiej karty mają możliwość skorzystania z wielu zniżek. Rodzice otrzymują KDR dożywotnio, natomiast dzieci do ukończenia 18 roku życia lub maksymalnie do 25 lat w przypadku nauki w szkole.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);

- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

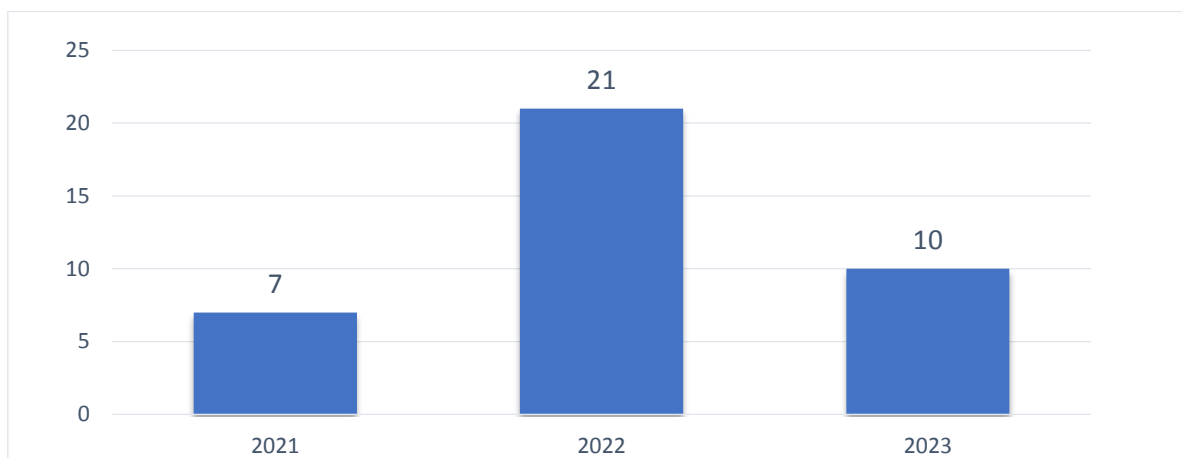
W 2023 roku GKRPA odbyła 10 posiedzeń, przeprowadziła 21 rozmów interwencyjno-motywuujących z osobami nadużywającymi alkoholu oraz przeprowadziła 2 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Szczegółowe dane z działalności GKRPA w Krasnosielcu za lata 2021- 2023 przedstawia tabela 11.

Tabela 11. Działalność GKRPA.

GKRPA			
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	10	10	10
Ogólne posiedzenie Komisji	10	10	10
Przeprowadzone rozmowy	14	14	21
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2	2	2
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
Do Komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	16	14	17
Obecnie rozpoczętych spraw	3	2	5
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	4	4	11
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	2	3	2

Źródło: dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krasnosielcu.

Dane OPS w Krasnosielcu wskazują, że w 2023 roku w porównaniu z 2022 rokiem zmalała liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Krasnosielc-ogółem 18, w tym:

- do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5%- 14;
 - od 4,5% do 18%- 14;
 - powyżej 18%- 14.
- do spożycia w miejscu sprzedaży- (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5%- 3;
 - od 4,5% do 18%- 1;
 - powyżej 18%- 1.

W gminie Krasnosielc nie ma specjalistycznych placówek leczenia uzależnień. Podstawową metodą leczenia zaburzeń związanych z używaniem alkoholu jest psychoterapia. Na terenie gminy Krasnosielc funkcjonuje Punkt Informacyjno – Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym w 2023 roku przyjmował psycholog. W Punkcie prowadzono rozmowy doradcze i motywujące do leczenia odwykowego. Osoby zgłaszające się otrzymywały wsparcie psychologiczne, informacje o poradach prawnych oraz pomoc w pisaniu wniosków o leczenie. Udzielano informacji o chorobie alkoholowej oraz uzależnieniach od innych środków psychoaktywnych. Udzielano też wsparcia i pomocy osobom zagrożonym przemocą domową oraz rodzinom niewydolnym wychowawczo. Formy pomocy to poradnictwo, konsultacje oraz edukacja. Podobnie, jak w latach ubiegłych zawarto porozumienie ze Starostwem Powiatowym w Makowie Mazowieckim określające zakres współdziałania z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Mieszkańcy gminy

korzystali z Poradni Leczenia Uzależnień w Makowie Mazowieckim, Przasnyszu i Ostrołęce. Każdy był informowany, że ma możliwość korzystania z usług ośrodków leczenia uzależnień w dowolnym miejscu na terenie kraju.

W latach 2021- 2023 prowadzono liczne oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców, wśród których należy wymienić m.in.:

➤ 2021 rok:

- ✓ Programy i warsztaty pn.: „Przemoc przez słowa”, „Ja w konflikcie. Trening rozwiązywania konfliktów interpersonalnych”, „Przemoc przez słowa”, „System reagowania na przemoc w szkole”, „Depresja, zachowania autodestrukcyjne, lęki – profilaktyka”, „Zdrowe piersi są ok”, „Znamię! Znam je?”, „Podstępne WZW”, „Akademia czerniaka”, „Pogadanki profilaktyczne”, „Na zdrowie – twój wybór”

Ilość osób uczestniczących:

I. uczniów: 452;

II. nauczycieli: 62;

III. rodziców: 270.

- ✓ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób uczestniczących: 25).

➤ 2022 rok:

- ✓ Programy i warsztaty profilaktyczne pn.: „Cukierki”, „Debata”, „UNPLUGGED”, „Równowaga i zdrowie psychiczne”, „Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym oraz odpowiedzialność prawna nieletnich”, „Jak skutecznie motywować uczniów do nauki”, „Depresja nastolatków”, „Uzależnienie od Internetu, telefonu komórkowego, gier komputerowych i portali społecznościowych”, „Nałóg – przegrane życie”, „Hejt i cyberprzemoc. Odpowiedzialność karna za stosowanie i rozpowszechnianie hejtu w sieci”, „Zaburzenia emocjonalne i zachowania wśród młodzieży”, „Między normą, a patologią. Ochrona zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży”

Ilość osób uczestniczących:

I. uczniów: 665;

II. nauczycieli: 53;

III. rodziców: 346.

- ✓ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób uczestniczących: 28).

➤ 2023 rok:

- ✓ Programy i warsztaty profilaktyczne pn.: „Akcja – Integracja”, „Nie daj się uzależnieniom”, „Kreatywność – klucz do sukcesu”, „Zaburzenia zachowań behawioralnych. Przemoc słowna – słowa ranią”, „Godzina dla Młodych Główn”, „Równowaga i zdrowie psychiczne”, „Jak mówić, żeby uczniowie nas słuchali? Jak słuchać, żeby uczniowie do nas mówili?”, „Uzależnienie od internetu, telefonu komórkowego i gier komputerowych”

Ilość osób uczestniczących:

I. uczniów: 649;

II. nauczycieli: 48;

III. rodziców: 160.

- ✓ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób uczestniczących: 35).

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Krasnosielc na lata 2021 – 2025 zatwierdzony Uchwałą Nr XX/123/2021 Rady Gminy Krasnosielc dnia 15 stycznia 2021 r. jest realizowany przez instytucje z terenu Gminy Krasnosielc, koordynatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu. W celu udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy domowej jest powołany przez Wójta Gminy Krasnosielc Zespół Interdyscyplinarny. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są wykonywane w szczególności przez:

- ✓ dokonywanie diagnozy problemu przemocy domowej;
- ✓ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową;
- ✓ inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- ✓ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe, które zapewniają interdyscyplinary, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;

- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Dane uzyskane z OPS w Krasnosielcu wskazują, że w latach 2021- 2023 liczba zakładanych „Niebieskich Kart” ma tendencję wzrostową. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 12. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Procedura Niebieska Karta			
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ogółem, w tym przez:	2	4	10
Oświata	0	0	1
Policja	2	4	9

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu.

Dane uzyskane od Policji potwierdzają dynamiczną tendencję zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Krasnosielc.

Tabela 13. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2021	2022	2023
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	20	30	25
Liczba osób doznających przemocy domowej- ogółem, w tym:	3	4	11
• Kobiety	1	3	10
• Mężczyźni	2	1	1
• Małoletni do 13 roku życia	0	0	0
• Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową- ogółem, w tym:	2	4	10
• Kobiety	0	0	2
• Mężczyźni	2	4	8
• Nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu- ogółem, w tym:	2	4	10
• Kobiety	0	0	2
• Mężczyźni	2	4	8
• Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	0	0	0

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krasnosielc jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy. Badania ankietowe przeprowadzone zostały w ostatnim kwartale 2023 roku. Szczegółowe dane z przeprowadzonej diagnozy zostały zamieszczone w raporcie „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Krasnosielc”.

Dorośli mieszkańcy gminy

Diagnoza została przeprowadzona metodą badań ilościowych. W badaniu wzięło udział łącznie 100 osób, z czego 50% stanowiły kobiety, a 50% stanowili mężczyźni.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- ✓ postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- ✓ zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- ✓ zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- ✓ zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów,
- ✓ zagadnienia związane z niektórymi uzależnieniami behawioralnymi,
- ✓ zagadnienia związane z przemocą domową.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców:

- ✓ Mieszkańcy gminy Krasnosielc za najbardziej istotne problemy uznali przestępczość oraz uzależnienie od papierosów. Natomiast najmniej istotnym problemem w opinii ankietowanych jest zanieczyszczenie powietrza.

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

- ✓ Pierwszą z poruszanych kwestii w tym obszarze był wiek inicjacji alkoholowej. Największy odsetek respondentów- 75% przyznaje, że pierwszy raz pili alkohol w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Kolejno, 23% wskazało, że inicjacja alkoholowa miała miejsce, gdy byli już pełnoletni. Poza tym, 2% deklaruje, że pierwszy raz spróbowało alkoholu w wieku pomiędzy 13 a 15 lat.

- ✓ Następnym badanym obszarem była częstotliwość spożywania alkoholu. Do picia alkoholu kilka razy w miesiącu przyznało się 50% badanych, kilka razy w roku- 33%, raz w tygodniu- 15%, kilka razy w tygodniu- 2%. Na podstawie tych danych należy uznać, że większość respondentów nie spożywa alkoholu często.
- ✓ Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu interesujące były także ilości jego jednorazowego wypicia. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki). Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 49%. Poza tym respondenci przyznali, że spożywają jednorazowo 5-6 porcji alkoholu- 24%, 1-2 porcje- 17%, 7-8 porcji- 10%.
- ✓ 55% mieszkańców gminy Krasnosielc uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie, 33% badanych twierdzi, że lokali jest za dużo, a 12%, że jest ich za mało.
- ✓ Co ważne, żaden z badanych nie wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu.
- ✓ Następnie ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, w jakim stopniu zgadzają się z określonymi stwierdzeniami. Pierwsze ze stwierdzeń dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności gminy Krasnosielc, ponieważ łącznie 100% badanych zaznaczyło, iż zgadza się z powyższym stwierdzeniem. Kolejne stwierdzenie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu- 99% badanych mieszkańców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”. Poza tym, prawie wszyscy respondenci (99%) oceniają osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym. Jednocześnie 99% badanych uważa, że osoby nieletnie nie mają łatwości w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach. 99% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu. Kolejno, wszyscy ankietowani są zdania, że picie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych, a także, że prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu jest zabronione.

Substancje uzależniające: nikotyna

- ✓ W ciągu ostatnich lat można zaobserwować tendencję do zmniejszania się ilości osób palących papierosy. Aczkolwiek wśród mieszkańców gminy Krasnosielc palenie wyrobów papierosowych jest popularnym nałogiem- 67% pali regularnie papierosy, a 11% pali regularnie e-papierosy. Pozostałe 22% okazjnie pali wyroby nikotynowe.
- ✓ Jeżeli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej, to 55% respondentów przyznało, że pierwszy raz zapalili papierosa, gdy byli już pełnoletni, 44% sięgnęło po niego w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia, a 1% w wieku pomiędzy 13 a 15 rokiem życia.

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

- ✓ Wszyscy respondenci twierdzą, że nie mają w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze.
- ✓ Dodatkowo, wszyscy ankietowani wskazali, że nie wiedzą, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Uzależnienia behawioralne

- ✓ Badanych zapytano, czy kiedykolwiek grali w internetowe gry hazardowe. 100% respondentów wskazało, że nie grali nigdy w tego rodzaju gry. Uzależnienie od gier hazardowych jest zatem wśród dorosłych mieszkańców gminy Krasnosielc na niskim poziomie ryzyka.
- ✓ Większość mieszkańców- 75% ma świadomość, że zbyt częste granie w gry hazardowe prowadzi do uzależnienia.
- ✓ Prawie wszyscy badani (99%) odpowiedzieli, że nie zdarza im się „zajadać” stresu czy trudnych emocji. Aczkolwiek 6% przyznaje, że miewa trudności w kontrolowaniu zachowań jedzeniowych (kompulsywne objadanie się, usilne krążenie myśli wokół jedzenia).

Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców gminy Krasnosielc

- ✓ W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę rozpowszechnienia niektórych z uzależnień (zarówno uzależnień od substancji, jak i uzależnień behawioralnych) w środowisku lokalnym. Mieszkańcy gminy Krasnosielc za najbardziej rozpowszechnione uzależnienie w środowisku lokalnym uznali alkoholizm. Natomiast jako najmniej powszechne wskazali zaburzenia odżywiania oraz hazard.
- ✓ Żaden z mieszkańców nie dostrzega potrzeby realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczy to pośrednio o niskim poziomie wiedzy ankietowanych na temat

tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów uzależnień oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z nimi związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

Przemoc domowa

- ✓ Wszyscy badani wskazali, że nie mają w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej

Niewątpliwie, ważną grupą, której badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie gminy są właśnie pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

W badaniu wzięło udział 5 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu, z czego 80% stanowiły kobiety, a 20% mężczyźni.

Wyniki badania:

- ✓ W pierwszej kolejności badani pracownicy OPS zostali poproszeni o ocenę istotności problemów występujących w ich środowisku lokalnym. Najistotniejszym ich zdaniem problemem jest uzależnienie od alkoholu. Z kolei za najmniej istotny problem ta grupa respondentów uznała brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy.
- ✓ Następnie pracownicy OPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy. Było to pytanie otwarte, w którym badani mieli podać swoje propozycje. Pracownicy OPS wskazywali na: aktywizację zawodową młodych osób bezrobotnych, pomoc społeczną dla osób ubogich, dostarczanie informacji osobom potrzebującym o możliwych formach wsparcia, poprawę komunikacji publicznej (brak możliwości dotarcia do wielu miejsc), wsparcie materialne, wsparcie psychologiczne, opiekę i pomoc osobom starszym, samotnym.
- ✓ Kolejno zapytano pracowników pomocy społecznej czy ich zdaniem instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych. 60% respondentów odpowiedziało, że zgadza się z tym w pełni, a 40%, że zgadza się częściowo. Wyniki te świadczą pośrednio o tym, że badani pracownicy zauważają skuteczność i efektywność swojej pracy, a tym samym odczuwają z niej satysfakcję.

- ✓ Ośrodki pomocy społecznej mają zgodnie z prawem status gminnych jednostek organizacyjnych. Zapytano więc pracowników OPS, czy władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej oraz czy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez ośrodek potrzebom. Jak wynika z przeprowadzonych badań, 100% respondentów zdecydowanie lub częściowo zgadza się, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Wszyscy ankietowani uważają, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez OPS problemom. Świadczy to o bardzo dobrej współpracy owych podmiotów.
- ✓ 80% badanych uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 20% respondentów. Zdaniem pracowników OPS większej uwagi wymaga profilaktyka uzależnień (60%), transport osobowy (60%) oraz mieszkalnictwo (60%). Mniejsze odsetki badanych wskazały na opiekę zdrowotną (40%) oraz ofertę edukacyjną (40%).
- ✓ Pracownicy OPS zostali również zapytani czy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Jak wynika z przeprowadzonego badania, wszyscy respondenci dostrzegają taką potrzebę. Następnie badani zostali poproszeni o wskazanie, które z działań w zakresie profilaktyki uzależnień są w ich opinii najbardziej potrzebne. Pracownicy OPS wskazywali na potrzebę prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów (40%), organizowania otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (40%) oraz udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (20%).

Dzieci i młodzież szkolna

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 i 7-8 ze szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych Gminie Krasnosielc. Łącznie w badaniu wzięło udział 312 uczniów.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- diagnoza wybranych uzależnień behawioralnych;
- diagnoza zjawiska przemocy rówieśniczej oraz przemocy domowej;
- analiza form spędzania czasu wolnego.

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami

- ✓ Uczniowie w gminie Krasnosielc deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6: łącznie 100%; SP 7-8: łącznie 100%; SPP: łącznie 86%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.
- ✓ Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Relatywnie wysoki odsetek badanych ocenia relacje z nauczycielami jako bardzo dobre i dobre: SP 4-6: łącznie 74%; SP 7-8: łącznie 64%; SPP: łącznie 70%.
- ✓ Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami- ankietowani relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze- SP 4-6: łącznie 88%; SP 7-8: łącznie 87%; SPP: łącznie 82%.
- ✓ Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w gminie Krasnosielc, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Substancje psychoaktywne: Alkohol

- ✓ W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. 7% uczniów klas 4-6, 44% uczniów klas 7-8 oraz aż 65% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.
- ✓ Następnie badanych zapytano o to, w jakich miejscach ich koledzy/ koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie wskazywali na świeże powietrze (SP 4-6- 25%, SP 7-8- 53%, SPP- 43%) oraz imprezy, dyskoteki (SP 4-6- 13%, SP 7-8- 35%, SPP- 77%). Poza tym część badanych odpowiedziało, że ma to miejsce w domu (SP 4-6- 13%, SP 7-8- 12%, SPP- 28%) oraz podczas wycieczek szkolnych (SP 7-8- 6%, SPP- 34%). Niektórzy ankietowani zaznaczyli również, że nie wiedzą, gdzie ich rówieśnicy spożywają alkohol (SP 4-6- 50%, SP 7-8- 35%, SPP- 15%).
- ✓ Jeżeli chodzi o przyczyny z jakich młodzi ludzie sięgają po alkohol respondenci ze szkół podstawowych wskazywali najczęściej na chęć zaimponowania innym (SP 4-6- 43%, SP 7-8- 47%, SPP- 31%). Natomiast ankietowani ze szkół ponadpodstawowych wskazywali na chęć lepszej zabawy (SP 4-6- 9%, SP 7-8- 27%, SPP- 44%).

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań inicjację alkoholową ma za sobą 4% uczniów klas 4-6, 13% uczniów klas 7-8 oraz 50% uczniów ze szkół ponadpodstawowych, z czego 2% uczniów klas 4-6, 5% uczniów klas 7-8 i 28% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznaje, że spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu, 1% uczniów klas 4-6, 4% uczniów klas 7-8 oraz 9% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że spożywa alkohol co najmniej raz w miesiącu, a 2% uczniów klas 4-6, 4% uczniów klas 7-8, a także 13% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że spożywa alkohol co najmniej raz w tygodniu. Wraz z wiekiem rośnie odsetek uczniów mających za sobą inicjację alkoholową.
- ✓ Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Badani wskazywali najczęściej, że sięgają po wódkę (SP 4-6- 2%, SP 7-8 – 10%, SPP- 31%) oraz piwo (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 10%, SPP- 30%). Natomiast najmniejszą popularność mają wśród badanych alkopopy (SP 4-6- 0%, SP 7-8 – 0%, SPP- 4%). Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.
- ✓ Wśród powodów, z jakich sięgają po alkohol uczniowie wskazywali na różnorodne przyczyny. W gronie uczniów klas 4-6 dominowała odpowiedź: „brak konkretnego powodu”. Wśród uczniów klas 7-8 największe odsetki zaznaczyły: „lubię jego smak” oraz „chęć lepszej zabawy”. Z kolei uczniowie ze szkół ponadpodstawowych zaznaczali głównie, że piją dla towarzystwa.
- ✓ Badani w większości mają świadomość tego, że każdy może uzależnić się od alkoholu (SP 4-6- 70%, SP 7-8- 65%, SPP- 69%) oraz że piwo to także alkohol (SP 4-6- 79%, SP 7-8- 57%, SPP- 46%). Poza tym, niektórzy badani wskazali, że w ich mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu (SP 4-6- 17%, SP 7-8- 23%, SPP- 32%).

Substancje uzależniające: Papierosy

- ✓ 12% młodszych, 53% starszych, a także 75% najstarszych uczniów wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy. Poza tym, 46% uczniów klas 4-6, 9% uczniów klas 7-8 i 7% uczniów ze szkół ponadpodstawowych odpowiedziało, że ich rówieśnicy nie palą papierosów. Pozostali badani nie wiedzą, czy ich rówieśnicy palą papierosy- SP 4-6- 42%, SP 7-8- 38%, SPP- 18%.
- ✓ Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. Inicjację nikotynową ma za sobą 7% uczniów klas 4-6 i deklarują oni, że spróbowali papierosa tylko raz. Jeżeli chodzi o starszych uczniów ze szkół podstawowych, to inicjację nikotynową ma

za sobą 21%, z czego 13% spróbowało papierosów tylko raz, 4% pali papierosy regularnie, a 4% pali papierosy od czasu do czasu. W przypadku uczniów ze szkół ponadpodstawowych inicjację nikotynową ma za sobą 46%, z czego 14% spróbowało papierosa tylko raz, 11% pali papierosy regularnie, a 21% pali papierosy od czasu do czasu. Niepokojące są również ilości wypalanych papierosów przez uczniów- 12,5% uczniów klas 7-8 oraz 2% uczniów ze szkół ponadpodstawowych, którzy mają za sobą inicjację nikotynową przyznało, że pali więcej niż 20 papierosów dziennie, co może świadczyć o ich uzależnieniu od nikotyny. Badani zaznaczali jednak dość często, że to pytanie ich nie dotyczy, co oznacza, że nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni: SP 4-6- 100%, SP 7-8- 62,5%, SPP- 35%.

- ✓ Zapytani o przyczyny sięgania po wyroby nikotynowe, uczniowie wskazywali głównie, że była to chęć spróbowania czegoś nowego (SP 4-6- 50%, SP 7-8- 56%, SPP- 37%).

Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 2% uczniów klas 4-6 oraz 19% uczniów klas 7-8, a także 23% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.
- ✓ W kolejnym pytaniu 1% uczniów klas 4-6, 8% uczniów klas 7-8 oraz 11% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że ma za sobą inicjację narkotykową.
- ✓ Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych to uczniowie wskazywali dość często, że nie wiedzą skąd wzięli owe substancje: SP 7-8- 17%, SPP- 42%. Poza tym, uczniowie zaznaczali, że dostali owe substancje od kolegi/ koleżanki (SP 7-8- 33%, SPP- 17%), kupili od kolegi koleżanki (SP 7-8- 17%, SPP- 17%), kupili od kogoś znanego ze słyszenia (SPP- 8%).
- ✓ Jeśli zaś chodzi o miejsce, w którym badani zażywali narkotyki/ dopalacze, uczniowie zaznaczali najczęściej, że przyjmowali je w innym miejscu niż wymienione w ankiecie (SP 7-8- 83%, SPP- 58%). Poza tym, badani wskazywali, że zażywali je na terenie szkoły (SP 7-8- 50%, SPP- 25%), w domu (SP 7-8- 33%, SPP- 17%), pod sklepem (SP 7-8- 33%, SPP- 33%), podczas wycieczek szkolnych (SP 7-8- 33%, SPP- 33%), a także w barze/ w klubie (SP 7-8- 33%, SPP- 17%).
- ✓ Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe/trudne (SP 4-6 – 67%; SP 7-8 – 68%, SPP- 76%).

Jednakże, 2% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 i 9% uczniów ze szkół ponadpodstawowych twierdzi, że byłoby to łatwe, a 31% uczniów klas 4-6, 18% uczniów klas 7-8 oraz 15% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że byłoby to trudne. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

- ✓ Kolejno, zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6- 92%, SP 7-8- 88%, SPP- 82%). Aczkolwiek część uczniów zna miejsca w gminie Krasnosielc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Ankietowani wskazywali, że można je kupić na osiedlu (SP 4-6- 3%, SP 7-8- 1%, SPP- 7%), w szkole i w okolicy (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 5%, SPP- 6%), na dyskotecce (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 1%, SPP- 2%), na boisku sportowym (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 3%) oraz w innych miejscach niż wymienione w ankiecie (SP 4-6- 6%, SP 7-8- 8%, SPP- 9%).

Uzależnienia behawioralne

- ✓ Jeżeli chodzi o częstotliwość korzystania z komputera, to badani deklaruowali najczęściej, że spędzają przed nim do 2 godzin dziennie (SP 4-6- 39%, SP 7-8- 13%, SPP- 18%) czy też do 4 godzin dziennie (SP 4-6- 12%, SP 7-8- 29%, SPP- 27%). Poza tym, ankietowani korzystają z niego kilka razy w tygodniu (SP 4-6- 24%, SP 7-8- 16%, SPP- 13%). Część uczniów zaznaczyło, że korzysta z komputera do 6 godzin dziennie (SP 4-6- 6%, SP 7-8- 10%, SPP- 9%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6- 4%, SP 7-8- 18%, SPP- 11%). Pozostałe 15% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 oraz 22% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że nie korzysta z komputera. Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy korzystają z komputera powyżej 4 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.
- ✓ Uczniowie z gminy Krasnosielc deklaruowali najczęściej, że grają w gry komputerowe od 1 do 3 godzin dziennie (SP 4-6- 39%, SP 7-8- 29%, SPP- 29%) czy też do godziny dziennie (SP 4-6- 36%, SP 7-8- 13%, SPP- 11%). Część uczniów zaznaczyło, że gra w nie od 3 do 6 godzin dziennie (SP 4-6- 7%, SP 7-8- 25%, SPP- 14%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 4%, SPP- 8%). Pozostałe 16% uczniów klas 4-6, 30% uczniów klas 7-8 oraz 39% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło, że nie gra w gry komputerowe.

- ✓ Uczniowie ze szkół podstawowych wskazywali najczęściej, że korzystają z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie (SP 4-6- 55%, SP 7-8- 40%, SPP- 23%), zaś uczniowie ze szkół ponadpodstawowych używają go zazwyczaj powyżej 5 godzin dziennie (SP 4-6- 8%, SP 7-8- 31%, SPP- 46%). Część uczniów zaznaczyło, że korzysta z telefonu komórkowego od 4 do 5 godzin dziennie (SP 4-6- 10%, SP 7-8- 18%, SPP- 25%) oraz do godziny dziennie (SP 4-6- 24%, SP 7-8- 10%, SPP- 2%). Pozostałe 3% uczniów klas 4-6 oraz 4% uczniów ze szkół ponadpodstawowych odpowiedziało, że nie używa telefonu komórkowego. Korzystając z telefonu komórkowego uczniowie poświęcają spędzony przed nim czas na czatach, portalach społecznościowych (SP 4-6- 17%, SP 7-8- 22%, SPP- 51%), oglądając filmiki i śmieszne obrazki (SP 4-6- 17%, SP 7-8- 15%, SPP- 10%), korzystając z aplikacji (SP 4-6- 19%, SP 7-8- 18%, SPP- 5%), czy też słuchając muzyki (SP 4-6- 21%, SP 7-8- 25%, SPP- 12%). Mniejsze odsetki wskazały na przeglądanie ciekawych stron w Internecie (SP 4-6- 6%, SP 7-8- 8%, SPP- 9%) oraz czytanie ebooków (SP 4-6- 2%, SPP- 1%).
- ✓ Łącznie 81% uczniów klas 4-6, 67% uczniów klas 7-8 oraz 56% uczniów ze szkół ponadpodstawowych deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 19%; SPP- 30%). Jednocześnie 5% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 oraz 14% uczniów ze szkół ponadpodstawowych stwierdziło, że dostęp do Internetu jest dla nich na tyle istotny, że brak takiej możliwości odczuliby bardzo negatywnie.
- ✓ 21% młodszych, 35% starszych uczniów ze szkół podstawowych, a także 36% uczniów ze szkół ponadpodstawowych doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości. Uczniowie również często otrzymywali wiadomości z obelgami i przezwiskami (SP 4-6– 24%; SP 7-8- 44%; SPP- 36%), a nawet z groźbami i szantażem (SP 4-6– 7%; SP 7-8- 19%; SPP- 18%). Padali też ofiarami udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (SP 4-6– 26%; SP 7-8- 39%; SPP- 43%), włamania na konto na portalu społecznościowym (SP 4-6– 8%; SP 7-8- 18%;

SPP- 25%), umieszczania filmików lub zdjęć w sieci, które ośmieszały ich lub ich znajomych ze szkoły (SP 4-6– 7%; SP 7-8- 16%; SPP- 17%) oraz podszywania się po nich lub pod ich znajomych ze szkoły (SP 4-6– 9%; SP 7-8- 8%; SPP- 12%).

- ✓ Uczniowie z gminy Krasnosielc w większości nie mają doświadczeń związanych z grami internetowymi na pieniądze. Jednakże, 9% uczniów klas 4-6, 26% uczniów klas 7-8, a także 25% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznało, że grało w tego rodzaju gry, z czego 6% młodszych, 21% starszych oraz 21% najstarszych uczniów grało już w gry internetowe na pieniądze kilka i więcej razy.
- ✓ Badani uczniowie zostali zapytani czy zdarza im się „zajadać” stres, negatywne emocje. Wyniki są dość niepokojące- 42% uczniów klas 4-6, 39% uczniów klas 7-8 oraz 46% uczniów ze szkół ponadpodstawowych zaznaczyło odpowiedź twierdzącą, co może wskazywać na skłonności w kierunku jedzenia kompulsywnego.
- ✓ Badani zostali także poproszeni o ocenę powszechności występowania niektórych uzależnień behawioralnych w ich otoczeniu. Za najbardziej powszechne uczniowie uznali uzależnienie od Internetu oraz uzależnienie od smartfona. Natomiast jako najrzadziej występujące uzależnienie behawioralne badani ocenili uzależnienie od hazardu.

Napoje energetyczne

- ✓ W pierwszym pytaniu w tym obszarze zapytano uczniów czy ich zdaniem napoje energetyczne są zdrowe- 3% badanych z klas 4-6, 23% badanych z klas 7-8 oraz 34% badanych ze szkół ponadpodstawowych wskazało odpowiedź twierdzącą. Oznacza to, że te odsetki badanych nie mają świadomości odnośnie szkodliwego wpływu tego typu napojów na zdrowie.
- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań po napoje energetyczne sięga 17% uczniów klas 4-6, 55% uczniów klas 7-8 oraz 77% uczniów ze szkół ponadpodstawowych.
- ✓ 80% młodszych, 33% starszych oraz 32% najstarszych badanych, którzy piją napoje energetyczne, sięga po nie raz miesiącu. Niepokojące jest, że 15% uczniów klas 4-6, 21% uczniów klas 7-8 oraz 25% uczniów ze szkół ponadpodstawowych, którzy piją napoje energetyczne, sięga po nie raz w tygodniu. Co więcej, część uczniów sięga po nie już 2-5 razy w tygodniu (SP 4-6- 5%; SP 7-8- 35%; SPP- 35%) lub nawet codziennie (SP 7-8- 10%; SPP- 7%). Należy pamiętać, że spożywanie nawet małych ilości napojów energetyzujących może mieć dla organizmu niekorzystne skutki. Organizm, który

dopiero się rozwija, łatwo może uzależnić się od kofeiny zawartej w napojach energetycznych.

Doświadczenie przemocy

- ✓ Jak wynika z przeprowadzonych badań część uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników. Jeżeli chodzi, o młodszych uczniów, to 57% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 17% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 21% z nich doświadczyło przemocy psychicznej, a 9% doświadczyło innych niż wskazane form przemocy. W przypadku starszych uczniów, 51% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 26% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 30% przemocy psychicznej, a 9% innej formy przemocy. Natomiast najstarsi badani deklaruwali, że 62% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 21% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, tyle samo- 21% przemocy psychicznej, a 9% innej formy przemocy. Uzyskane wyniki wskazują, że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.
- ✓ W kolejnym pytaniu 50% uczniów klas 4-6, 56% uczniów klas 7-8 oraz 67% uczniów ze szkół ponadpodstawowych deklaruje, że nie są ofiarami przemocy ze strony innych uczniów. Część uczniów przyznaje, że kilka razy w roku (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 18%; SPP- 12%) oraz kilka razy w miesiącu (SP 4-6 – 11%; SP 7-8- 8%, SPP- 5%) doświadcza w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Niektórzy uczniowie deklarują, że doświadczają przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 7%; SP 7-8– 9%; SPP- 6%) lub nawet codziennie (SP 4-6- 3%; SP 7-8- 9%; SPP- 10%).
- ✓ Badania wskazują, że 15% uczniów klas 4-6, 6% uczniów klas 7-8 oraz 15% uczniów ze szkół ponadpodstawowych doświadczyło przemocy domowej.
- ✓ Badanych uczniów zapytano również o to, czy w domach spotyka ich agresja słowna. 15% uczniów klas 4-6, 35% uczniów klas 7-8, a także 27% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazało, że takie sytuacje mają miejsce. Wśród reakcji na agresję słowną uczniowie wymieniali najczęściej: „nie reaguję”, „ignoruję”, „wkurzam się”, „reaguję złością, płaczem, smutkiem”, „odpowiadam tym samym”, „milczę”. Badani stosują zatem różne sposoby radzenia sobie z agresją słowną, aczkolwiek nie zawsze są konstruktywne.

Czas wolny

- ✓ Uczniowie z klas 4-6 najczęściej spędzają czas wolny z rodziną (SP 4-6: 51%, SP 7-8: 23%, SPP- 22%), natomiast uczniowie z klas 7-8 i uczniowie ze szkół ponadpodstawowych spędzają go w samotności (SP 4-6: 14%, SP 7-8: 27%, SPP- 24%) oraz ze znajomymi z klasy/ szkoły (SP 4-6: 25%, SP 7-8: 27%, SPP- 25%). Część uczniów spędza ten czas ze znajomymi spoza klasy/ szkoły (SP 4-6 – 4%; SP 7-8– 18%; SPP- 17%) czy też z innymi osobami niż wymienione w ankiecie (SP 4-6 – 6%; SP 7-8– 4%; SPP- 12%).
- ✓ 49% najmłodszych, 36% starszych oraz 22% najstarszych badanych uczniów uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego. Jednakże 21% uczniów klas 4-6, 26% uczniów klas 7-8 oraz 23% uczniów ze szkół ponadpodstawowych uważa, że w okolicy powinno być więcej obiektów sportowych, a 6% uczniów klas 4-6, 14% uczniów klas 7-8 i 5% uczniów ze szkół ponadpodstawowych przyznaje, że mogłoby być więcej terenów zielonych. Z kolei 9% młodszych, 9% starszych i 33% najstarszych badanych uczniów wskazuje, że powinno być więcej miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży. Natomiast 7% uczniów klas 4-6, 4% uczniów klas 7-8 i 9% uczniów ze szkół ponadpodstawowych wskazuje, że brakuje organizacji młodzieżowych oraz propozycji wolontariatów. Uczniowie mieli również możliwość przedstawienia swoich propozycji. Najczęściej wskazywali, że w okolicy brakuje parków, galerii handlowych, basenu, teatru, kina, skateparków, pumtracków.
- ✓ Uczniowie zostali zapytani także o posiadane pasje- w większości przyznają, że je posiadają (SP 4-6: 84%; SP 7-8: 79%; SPP: 51%) wskazując na różnorodne zajęcia w tym np. rysowanie, szkicowanie, gry na instrumentach, dyscypliny sportowe, pomaganie zwierzętom czy słuchanie muzyki.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w gminie Krasnosielc:

- dalszy spadek przyrostu naturalnego jak i utrzymywanie się ujemnego salda migracyjnego;
- zwiększanie grupy osób powyżej sześćdziesiątego roku życia, osób niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych, co będzie miało wpływ na politykę w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- zapewnienie wsparcia w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych osób i rodzin borykających się z problemem ubóstwa;
- usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej;
- tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych;
- zapewnienie miejsc opieki dzieciom do 3 roku życia w formie klubu dziecięcego lub żłobka;
- zapewnienie wsparcia rodzinom z dysfunkcjami przez asystenta rodziny;
- zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, zwłaszcza tych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- dalsze pogłębianie się problemów w środowisku dzieci i młodzieży- pojawianie się nowych zagrożeń;

- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych, a także specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- zapewnienie pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy domowej i potrzebę jego minimalizacji;
- zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej;
- utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- wzrost kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie;
- rozszerzenie działań w formie pracy socjalnej i kontraktów socjalnych;
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- podniesienie poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- aktywizację społeczności lokalnych i rozwój ekonomii społecznej;
- zapewnienie warunków do aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez atrakcyjną ofertę kulturalną, oświatową, rozrywkową.

CZEŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla gminy Krasnosielc przedstawia tabela 14.

Tabela 14. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie,• współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego,• korzystne położenie komunikacyjne,• realizacja programów osłonowych,• system stypendialny dla dzieci,• efektywna praca asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych,• aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy,• regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych,• dobry dostęp do edukacji podstawowej, opieki przedszkolnej,	<ul style="list-style-type: none">• spadek liczby mieszkańców,• ujemny przyrost naturalny,• brak miejsc opieki dla dzieci do 3 roku życia;• ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej,• wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,• brak mieszkań treningowych i wspomaganych,• wzrost wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”,• postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych,

- aktywna działalność Publicznej Biblioteki Samorządowej oraz Gminnego Ośrodka Kultury,
- aktywna działalność Klubu Seniora,
- wykwalifikowani pracownicy OPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje,
- funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego na terenie gminy wraz z dostępnością psychologa,
- liczne oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy,
- malejący poziom przestępczości,
- zatrudnianie wykwalifikowanej i kompetentnej kadry nauczycieli, pedagogów i specjalistów w szkole podstawowej oraz w przedszkolu,
- modernizacja bazy oświatowej,
- otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym,
- niska popularność substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców gminy,
- korzystna atmosfera wychowawcza oraz środowisko szkolne.

- wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- słabo rozwinięty system samopomocy oraz wsparcia wolontariackiego,
- niska stopa życiowa części mieszkańców,
- niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych,
- brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych,
- niski poziom wiedzy mieszkańców na temat miejsc na terenie gminy świadczących pomoc osobom uzależnionym,
- duży udział osób borykających się z problemem ubóstwa oraz bezrobocia wśród beneficjentów OPS,
- problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży,
- problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży,
- nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- niski poziom motywacji do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, • możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, • rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, • samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, • rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, • edukacja kulturalna prowadzona wśród dzieci i młodzieży przez instytucje kultury, • zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia, • postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej, • wzrost wysokości płacy minimalnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, • rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki, • trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, • zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, • wielopropblemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów, • niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, • obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych,

- szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych.

- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,
- postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży,
- delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Krasnosielc pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2024-2030, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Wizja niniejszej Strategii brzmi:

**Gmina Krasnosielc jest gminą przyjazną i atrakcyjną do życia,
stwarzającą dogodne warunki dla swoich mieszkańców,
a także zapewniającą kompleksowe wsparcie osobom i rodzinom
w przezwyciężaniu trudności i problemów życiowych.**

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji. Misja gminy Krasnosielc na lata 2024-2030 brzmi:

**Zapewnienie odpowiedniego poziomu życia mieszkańcom gminy
poprzez stworzenie możliwości i warunków do wszechstronnego rozwoju,
skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym,
wzmacnianie rodzin oraz dążenie do integracji społecznej.**

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Krasnosielc na lata 2024-2030 opierać się będzie na realizacji pięciu celów strategicznych.

CEL STRATEGICZNY 1: Dalszy rozwój kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Cel operacyjny nr 1: Zapewnienie pomocy rodzinom w zakresie prawidłowego sprawowania funkcji rodzicielskiej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Programu Wspierania Rodziny;
- Zabezpieczenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;
- Systematyczna współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Rozwijanie systemu profilaktyki i opieki oraz aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie;
- Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;
- Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej oraz innych form wsparcia rodzinom będącym w kryzysie;

- Utworzenie żłobków i innych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3;
- Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny;
- Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą;
- Promowanie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS i placówek oświatowych, asystentów rodziny.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji,
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa,
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- ✓ liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny,
- ✓ liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,
- ✓ liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych,
- ✓ liczba imprez o charakterze kulturalnym mających na celu integrację rodzin.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do prawidłowego, wszechstronnego rozwoju.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi;
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę) oraz wsparcie funkcjonowania już istniejących;
- Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych kształtujących postawy kreatywne i aktywne dzieci i młodzieży;
- Realizacja programów podnoszących wiedzę i kwalifikacje nauczycieli celem podniesienia jakości i poziomu nauczania;
- Organizowanie konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież, w szczególności w zakresie rekreacji i sportu;
- Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej;
- Prowadzenie kampanii profilaktycznych i innych działań (np. konkursy, spektakle, ogłoszenia, zaproszenia na ważne wydarzenia) skierowanych do dzieci i młodzieży;
- Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce;
- Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych;
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych;

- ✓ liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych;
- ✓ liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i edukacyjnych;
- ✓ liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci z zakresu umiejętności społecznych;
- ✓ liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli z zakresu doskonalenia zawodowego;
- ✓ liczba spotkań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przeciwdziałania agresji i przemocy oraz promujących zdrowy styl życia;
- ✓ liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, fundusz zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 3: Przeciwdziałanie przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Udzielanie wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, w tym interwencji kryzysowej, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej;
- Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,

- Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznych narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc;
- Podnoszenie wrażliwości i świadomości społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy, właściwego reagowania na sytuacje przemocowe, sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej;
- ✓ liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego;
- ✓ liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom stosującym przemoc domową oraz osobom doznającym przemocy domowej;
- ✓ liczba zrealizowanych szkoleń i superwizji w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA, ZI;

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura;

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 2: Efektywne rozwiązywanie problemów uzależnień.

Cel operacyjny nr 1: Prowadzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom borykającym się z problemami uzależnień;
- Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- Tworzenie warunków dla działalności grup samopomocowych dla osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych;
- Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego;
- Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom;
- Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba grup samopomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików;
- ✓ liczba rodzin, w których występuje problem uzależnień korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego;
- ✓ liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia;
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe;
- ✓ liczba podjętych działań monitoringowych.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Działalność profilaktyczna w zakresie uzależnienia od substancji oraz uzależnień behawioralnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia; kontynuacja realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach;
- Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach od substancji i uzależnieniach behawioralnych oraz promowanie zdrowego stylu życia;
- Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży;
- Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień;
- ✓ liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych;
- ✓ liczba podmiotów, z którymi podjęto współpracę w zakresie profilaktyki uzależnień;
- ✓ liczba rozpowszechnionych informacji.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 3: Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą.

Cel operacyjny nr 1: Doskonalenie systemu pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym i dotkniętym długotrwałą chorobą.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy poprzez ich aktywizację zawodową, tworzenie miejsc pracy chronionej, popularyzację wśród pracodawców zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami;
- Promowanie wolontariatu, którego zadaniem będzie udzielanie pomocy i wsparcia osobom starszym, niepełnosprawnym i dotkniętym długotrwałą chorobą;
- Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych;
- Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach treningowych i wspomaganych;
- Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy, zlokalizowanych w sąsiednich gminach i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób;
- Zapewnienie dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych;
- Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy miejsc w domach pomocy społecznej;
- Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym, niepełnosprawnym i dotkniętym długotrwałą chorobą.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba zrealizowanych projektów i działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością;
- ✓ liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych objętych wolontariatem;
- ✓ liczba uczestników środowiskowego domu samopomocy;
- ✓ liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- ✓ liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi;
- ✓ liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej;
- ✓ liczba osób objętych pomocą materialną.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, Ośrodki Zdrowia.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Stworzenie osobom starszym, niepełnosprawnym i dotkniętym długotrwałą chorobą warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnością oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Podejmowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej, osoby przewlekle chorej i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej;
- Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową;
- Kontynuowanie działalności klubu seniora na terenie gminy oraz rozwijanie jego oferty;

- Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów społecznych i programów adresowanych do tych osób;
- Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych;
- Tworzenie warunków wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością, tzw. edukacja włączająca;
- Rozszerzenie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i parafiami działającymi na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów;
- ✓ liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach;
- ✓ liczba uczestników klubu seniora;
- ✓ liczba dostępnych zajęć w klubie seniora;
- ✓ liczba zrealizowanych projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych;
- ✓ liczba uczestników projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy prowadzących działalność na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, OPS, Klub Seniora

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 4: Poprawa sytuacji ekonomiczno- bytowej osób i rodzin borykających się z problemami ubóstwa i/ lub bezrobocia.

Cel operacyjny nr 1: Zmniejszanie skali ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz łagodzenie jego skutków.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji;
- Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych, udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych);
- Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku;
- Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze;
- Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, Bankiem Żywności, związkami wyznaniowymi, Kościołem, podmiotami ekonomii społecznej w zakresie wspierania rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych;
- Zapewnianie miejsca schronienia interwencyjnego dla osób bezdomnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia,
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności,

- ✓ liczba dzieci z osób ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych;
- ✓ liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole;
- ✓ liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów;
- ✓ liczba osób, które otrzymały mieszkanie socjalne;
- ✓ liczba osób, które otrzymały mieszkanie komunalne;
- ✓ liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, OPS, GKRPA;

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Ośrodek Zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół;

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej w zakresie udzielania aktywnych form wsparcia osobom bezrobotnym poprzez wykorzystanie pracy socjalnej;
- Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych, poprzez dystrybucję ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych;
- Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych będących podopiecznymi OPS przy pracach społecznie użytecznych;

- Organizacja robót publicznych i prac interwencyjnych dla długotrwale bezrobotnych klientów pomocy społecznej mająca na celu ułatwienie powrotu na rynek pracy;
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów mających na celu aktywizację osób bezrobotnych;
- Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej dla reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba podjętych działań informacyjnych;
- ✓ liczba osób bezrobotnych objętych kontraktem socjalnym;
- ✓ liczba osób skierowanych do robót publicznych i prac interwencyjnych;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS, PUP.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

CEL STRATEGICZNY 5: Zwiększenie aktywności mieszkańców i zaangażowania w życie gminy.

Cel operacyjny nr 1: Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;

- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;
- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;
- Tworzenie warunków do rozwijania i utrzymywania relacji sąsiedzkich;
- Wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;
- Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji;
- Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców;
- Ścisła współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych podmiotów działających na terenie gminy.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
- ✓ liczba obiektów sportowych;
- ✓ liczba świetlic wiejskich;
- ✓ liczba organizacji wolontarystycznych;
- ✓ liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych;
- ✓ liczba współpracujących podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy, Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, OPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Cel operacyjny nr 2: Rozwój sektora ekonomii społecznej.

KIERUNKI REALIZACJI:

- Opracowanie i realizacja rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej;
- Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych w zakresie ekonomii społecznej;
- Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.

Wskaźniki realizacji:

- ✓ liczba podmiotów ekonomii społecznej, z którymi współpracuje samorząd;
- ✓ liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy;
- ✓ liczba zadań zleczonych podmiotom ekonomii społecznej;
- ✓ liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej.

Jednostka realizująca: Gmina Krasnosielc – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, OPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych informacji:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy gminy Krasnosielc z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi informację z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Informację przekazywane będą do Ośrodka Pomocy Społecznej w Krasnosielcu jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

W sytuacji, gdy wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne będą wskazywały na konieczność zmiany celów bądź zadań, zaleca się aktualizację Strategii. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krasnosielec na lata 2024- 2030 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Spis tabel

<i>Tabela 1. Matryca interesariuszy.</i>	4
<i>Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2023 rok.</i>	10
<i>Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Krasnosielc- lata 2021-2023.</i>	11
<i>Tabela 4. Mieszkaniowy zasób gminy.</i>	12
<i>Tabela 5. Przestępczość na terenie gminy w latach 2021-2023.</i>	16
<i>Tabela 6. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.</i>	17
<i>Tabela 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023.</i>	20
<i>Tabela 8. Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS.</i>	22
<i>Tabela 9. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba osób.</i>	22
<i>Tabela 10. Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową.</i>	23
<i>Tabela 11. Działalność GKRPA.</i>	36
<i>Tabela 12. Liczba założonych Niebieskich Kart.</i>	42
<i>Tabela 13. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.</i>	43
<i>Tabela 14. Analiza SWOT.</i>	59

Spis wykresów

<i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2021-2023.....</i>	<i>10</i>
<i>Wykres 2. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielc z powodu ubóstwa w latach 2021-2023.....</i>	<i>24</i>
<i>Wykres 3. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielc z powodu bezrobocia w latach 2021-2023.....</i>	<i>26</i>
<i>Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2021-2023.....</i>	<i>27</i>
<i>Wykres 5. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Krasnosielc z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2021-2023.....</i>	<i>31</i>